

Mintis

LIETUVIŲ VISUOMENĖS DIENRASTIS

Nr. 124
TREČIADIENIS
1946 M. LIEPOS MĖN. 24 D.
I METAI

Įmanoma tik ginkluota taika

Prancūzijos laikraščio „L'Epoque“ specialus korespondentas Raymond Lacoste straipsnyje „Raudonoji Armija turi dar 12 milijonų žmonių“, rašo, kad Molotovo sukelti Paryžiaus konferencijos sunkumai ir jo tęsiamas obstruktyvi politika nesukelia Londone jokių iliuzijų. Tenai įtariama, kad jo tikslas-atidėlioti, galimai ilgesniam laikui, nutarimus, kad galima būtų turėti progos keisti tam tikrus susitarimus, nuo kurių priklauso kiti susitarimai, kuriuos galėtų Kremlius atšaukti. Prie tokių aiškinimų linksta „Manchester Guardian“. Užsienio reikalų vice-ministro Mc Neilio kelionė į Paryžių yra padiktuota reikalu pasitarti su Bevinu dėl Palestinos, Egipto ir Artimųjų Rytų, kur sovietai vaidina užkulisuose neramumų kėlejo rolę. Reikia pastebėti, kad Maskvos' vyriausybė turi norą paskirti Artimųjų Rytų reikalams ministrą ir įsteigti Artimuose Rytuose ministro rezidento postą, analoginį į tą, kurį anglai turėjo karo metu įsteigę Kaire. Iš kitos pusės Londone teikiama daug svarbos užsienio reikalų sovietų klausimams subkomisijos prie amerikiečių atstovų rūmų raportui o taip pat „New York Times“ specialaus korespondento Atkinsono straipsniams, pasikeitims po jo grįžimo iš Sovietų Sąjungos, kur jis išbuvo vienerius metus. Atkinsonas yra tos nuomonės, kad normalūs draugiški santykiai su Sovietų Sąjunga yra neįmanomi, o taip pat, kad reikia numatyti mažiausiai daugeliui metų ginkluotą taiką. Atstovų rūmų raporte kruopščiai nagrinėjama Sovietų Sąjungos karo potencialas. Iš vienos pusės Sovietų Sąjunga neturi atominio ginklo, stipraus laivyno, pakankamos pramonės. Jai aiškiai trūksta gamybos įrankių. Bet iš kitos pusės negalima užmiršti, kad dar prieš keletą mėnesių ji turėjo 12 milijonų ginkluotų žmonių, neskaitant gausių darbo batalijonų, kas daro iš Sovietų Sąjungos žymią karinę pajėgą. Raporte daroma išvada, kad, nežiūrint nuolat vartojamo demokratijos linksniavimo, Sovietų Sąjunga yra totalinė valstybė, kurios proletariato diktatūra yra ne kas kitas, kaip komunistų partijos politbiuro. 13 žmonių diktatūra. Amerikiečių tarnybų sudarytos statistikos analizuojama sovietinių karinių pajėgų stovį Europoje; 800 000 žmonių Rumunijoje, 200 000 Bulgarijoje, 700 000 Vengrijoje, 150 000 Austrijoje, kas drauge sudaro apie 2 milijonų žmonių vien tikai Dunojaus baseino įgulos, neskaitant divizijų, esančių Vokietijoje, Lenkijoje, o taip pat Lenkijos, Jugoslavijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos ir kitų satelitinų armijų. Sovietų aktyve Raudonoji Armija nėra labai patikima. Londone pastebima, kad didžiausia sovietų kariuomenės koncentracija yra Rumunijoje, kuri kadaise buvo Europos aruodas. Taip pat konstatuojama, kad sovietai tokiu būdu ne tikai išsprendžia savo kariuomenės maitinimo problemą, bet taip pat sąmoningai kliudo Europos maitinimo

problemos tinkamą išsprendimą. Be to, Raudonoji Armija dabartiniame savo išdėstyme tarp kitko dar saugo išieties bazes būsimiems žygiams.

PRAŠOSI Į TAIKOS KONFERENCIJĄ

Albanija pareiškė norą dalyvauti Paryžiaus taikos konferencijoje, kaip kariavusi ir nukentėjusi šalis.

AIŠKINA PRETENZIJAS

Londonas. Vyriausias sovietų karinių pajėgų vadas Austrijoje įteikė naują notą austrų vyriausybei, kurioje jis galutinai apibrėžia „vokiečių turto“ sąvoką. Ši sąvoka apima visą vokiečių Austrijoje iki 1938 metų turėtą turtą, taip pat po 1938 metų teisėtai įgytą turtą (perkant, nusavinant už atlyginimą ir pan.) o taip pat ir kaip karo grobį vokiečių palmtą turtą.

Atentatas Britų stabe Jeruzalėje

Londonas. Britų vyriausiojo štabo Palestinoje būstinėje, kuri buvo viename viešbutyje, liepos 22 d. įvyko didelis sprogiškas. Sunaikintas kaip tik tas sparnas, kuriame daugiausia britai gyveno. Žuvo 39 asmenys, 25 padėti ligoninėje, o 53 pasigendama.

Atentatą įvykdė 11,30 val. arabais persirenkę žydų ekstremistai. Jie atgabeno pieno bidoonus į viešbutį ir jais nešini nuėjo į rūsi. Britų karininkui, kuris juos lydėjo, paleido 2 šūvius. Po to į gatvę išmetė bombą kad sukeltų sąmyšį.

Aukštojo Palestinos komisaro pavaduotojas gen. Cunninghamas vos išliko gyvas. Žuvusiųjų tarpe yra visų Palestinos tautybių.

Kai kurios gatvės uždarytos barikadomis. Į Jeruzalę traukiama kauomenės su tankais ir policijos.

Žydų tautinės tarybos primininkas pareiškė pasipaisėjimą ūiuo šlykščiu žygiu, kurį įvykdžiusi balių nusikaltėlių ir gengsterių gauja.

SKATINS VOKIETIJOS ŪKIO KILMĄ

Didžiosios Britanijos įgaliotinis Austrijai ir Vokietijai ministeris Hyndas, po savo kelionės, britų zonoje Hamburge padarė pranešimą spaudos atstovams. Savo kalboje jis patikino, jog nė vienas kilogramas anglies nebus atiduotas reparacijų sąskaiton. Kaip anglis, taip ir kitos gamybos vaisiai tegalės būti tik eksportuojami, kad padengtų maisto importą. Karo industrija niekad nėra prisidėjusi prie Vokietijos išmaitinimo, o tik jau dviem iš eilės atvejais tėra paženklusi Vokietijai ir kitiems kraštams, todėl turi būti ir Vokietijos ir kitų kraštų labui sunaikinta. Tačiau natūralinis Vokietijos ūkio vystymasis bus visais būdais skatinamas. Tai gali įrodyti kad ir 30.000 anglų

GEN. ROBERTSONAS LONDONE

Londonas. Vyriausiojo anglų karinių pajėgų vado Europoje pavaduotojas gen. Robertsonas vakar atvyko į Londoną. Manoma, kad jis tarsis okupacinių Vokietijos zonų ūkinio sujungimo reikalu.

NORVEGŲ OKUPACINĖ KARIUOMENĖ VOKIETIJOJE

Oslo. Britų ambasadorius Osloje Sir Lawrence Collinas pranešė, kad į Vokietiją, prie Magdeburgo, šiomis dienomis išvyko norvegų kariniai daliniai, skirti Vokietijos okupacijai.

GUVERNATORIAUS BENORI

Londonas. Jugoslavijos užsienio reikalų ministeris pareiškė, jog Jugoslavija sutinkanti, kad Trieste pereitų Jungtinių Tautų priežiūron, tačiau reikalauja, kad jai būtų suteikta teisė skirti Trieste gubernatorių.

buvimas britų zonoje, nors jie yra nepaprastai reikalingi savo krašto atstatymui. Gandai apie maisto produktų įvežimo britų zonon sustabdymą neturi jokio pagrindo. Priešingai, yra padaryta daug naujų užpirkimų, tarp jų ministeris paminėjo didelių kiekų žuvies užpirkimą Norvegijoje. Ar bus galima ateinančiam maitinimo periode padidinti dvigubai sumažintą riebalų normą, jis negalys nieko iš anksto pasakyti, nes ir Didžioji Britanija šiandien daugiau susiveržė nei kad vakar buvo galima numatyti. Savaime aišku, jog neprivalgymas yra didelis ūkinio atkurimo stabdis. Bet jis nesisiduos taip lengvai nugalimas. Tam reikia laiko. Tačiau ministeris esąs įsitikinęs, jog tai pavyks padaryti ir gal greičiau nei galima manyti.

KAS TEISUS?

Anglų komunistų laikraščio „Daily Worker“, rašydamas Vokietijos ateities klausimu, teisingai sako, jog po vakarų demokratijas: girdi, jos norinčios Vokietiją būtinai padalyti į rytų ir vakarų, kad prisidengusios, tariamai, sovietų nenorų sukurti vieningą Vokietiją, galėtų atstatyti sunkiąją vakarų Vokietijos pramonę ir ją vėliau panaudotų prieš sovietus. O tuo tarpu ne rusai, vakarų demokratijos nenorinčios Vokietijos politinio vieningumo, be kurio nesąs įmanomas ir ūkinis vieningumas.

DINGUSIEJI NEATSIRADO

Londonas. Gen. Mc Narney pareiškė spaudos atstovams, kad du dingę amerikiečių karininkai, kurie paskutinį sykį buvo matyti lipant į traukinį, kuris vyko Oranienburgo kryptimi, dar nesurasti. Jis tačiau tikis sovietų tvirtinimais, kad rusų zonoje jų nėra. Gen. Mc Narneys pridūrė, kad dingę karininkai neturėjo jokių leidimų vykti į rusų zoną.

Kainos kyla

Nors JAV yra didelių laisvųjų šalis, bet ir tenai karas privertė kai kuriais atvejais suvaržyti savo piliečių biznio veiksmus.

Kaip tikta prasidėjo Europoje karas, tuojau Jungtinės Amerikos Valstybėse pradėjo kilti prekių kainos. Milžiniškos valstybės izdo išlaidos, staigus tarnautojų algų ir darbininkų atlyginimo kilimas, griežtas vartojimo prekių gamybos suvaržymas — ro-dėsi tuojau sugriau normalia tikio raida. Pasidarė panika dėl galimo dolerio perkamosios galios smukimo ir dėl galimos nesulaikomos infliacijos.

Prezidentas Rooseveltas buvo priverstas imtis griežtų priemonių. 1942 m. sausio mėnesio 30 d. kongresas priėmė kainų priežiūros įstatymą. Kainoms priežiūrėti buvo suorganizuota atskira įstaiga — Office of Price Administration arba sutrumpintai — OPA. Šios įstaigos vedėjui buvo suteiktos labai plačios teisės, ir jis tuojau nustatė aukščiausias kainas daugeliui vartojamųjų prekių, o taip pat pasistengė numušti prekių kainas kai kurių pramonės gaminių urmo prekyboje. Nors kongresas buvo priešingas daryti primokėjimus, norint išvengti prekių kainų pakėlimo, bet OPA buvo priversta imtis ir šios paskutinės priemonės. Vis dėlto urmo prekybos kainų ir pragyvenimo išlaidų indeksai pakilo lygiai 10%, o palyginus su normalėmis 1939 metų kainomis, jos jau buvo tas kainas prašokusios 20%. Todėl 1943 metų pradžioje baimė dėl galimos infliacijos dar labiau padidėjo. Nors kongresas rodė savo nepalankų nusistatymą OPA atžvilgiu, bet ši įstaiga, sumanaus ir energingo prezidento Rooseveltto globojama, drąsiai kovojo su visais pasireiškusiais sunkumais, pastodama kelių spekuliacijai. 1943 mt. balandžio mėn. 8 d. OPA išleido naują potvarkį, pagal kurį kainų kėlimas vartojimo prekėms buvo visai uždraustas, o algos ir darbo atlyginimai buvo numušti iki to lygio, kuris buvo 1942 m. spalio mėnesyje. Šios priemonės sukėlė stiprų fermerių ir organizuotosios darbininkijos pasipriešinimą, bet vis tiek OPA veikė

apsukriai. 1943 metų būvyje prekių kainos urmo prekyboje pakilo tiksliai 3%. Ir taip OPA prilaikomos, tos kainos palengva kil-damos, šių metų pradžioje šoko iki 30%, palyginus su tuo, kokios jos buvo 1939 metais.

Bet štai dabar staiga kongresas nebesutiko kainų kontrolės įstatymo galiojimą bepratesti. Kongresas visą laiką buvo priešin-gas toms administracinėms priemonėms, ku-rios varžė ūkio gyvenimo raidą. Prekių kon-trolės įstatymas buvo priimtas, atsižvelgiant vien tik į esamas nenormalias karo sąly-gas. Dabar karas yra pasibaigęs, todėl pa-sikeitė ir kongreso nusistatymas. Senatorius O'Danielis pareiškė: „Aš esu tikras, kad čia, Amerikoje, OPA-ai nėra vietos. Ji yra ne-konstitucinga, komunistiška ir socialistiška“. Tai yra charakteringa amerikiečių deputato pažiūra į visokius ūkio gyvenimo varžymus, kuriuose jau kelintą dešimtmetį gyvena Eruopa.

Panaikinus kainų priežiūros įstatymą, vi-sų prekių kainos galvotrukčiais ėmė kilti.

Pagal paskutiniuosius The New York Ti-mes O. W., š. m. liepos mėn. 7 d. duomenis per vieną savaitę urmo prekių kainos šitaip pakilo:

	28. VI.	5. VII.
1. Grūdai (už bušelį)	1,63 dol.	2,42 dol.
2. Kviečiai (už būs.)	2,17 „	2,32 „
3. Sviestas (už svarą)	0,57 „	0,71 „
4. Jautiena (už 100 sv.)	17,—	22,25 „
5. Kiauliena (už 100 sv.)	14,85 „	16,— „

Taika ir laisvė

Kas šiandien, nori taikos, tas gali būt pavadintas ir piktos valios žmogum, ir karo nusikaltėliu, niekšu, išsigimėliu. Ta-čiau taika nevienai suprantama ir viso-kios jos trokštama. Vieni ją remia jėga, kiti išrokavimu, o treči laisvė, teisingumu ir žmoniškumu. Taika be laisvės, paremta jėga, tebus tik tironija, prispauda.

Buvo demokratinų alijantų kalbama, kad taika turi būti nedaloma. Dabar ir Europos Rytų viešpačiai atsiliepa, kad tai-ka — nedaloma. Tačiau tuo žodžiu supran-ta ir vieni ir antri visai ką kita: vieni gal-voja apie pasaulio demokratinę taiką, kiti apie revoliucinę, proletarinę taiką. Lygiai kaip abudu skelbia demokratiją, bet į tą pačią sąvoką įdeda diametriškai priešingus turinius.

Karinės, ekonominės ir psichologinės priežastys, atrodo, neleidžia nei vieniems nei kitiems šiuo metu įgyvendyti nedalo-mos, pastovios taikos. Tuo būdu tenka ieš-koti kelių į kompromisinę taiką, kurią lie-tuviškai galėtume pavadinti lipdytine tai-ka. Ji pripažįsta karo laimėjimų faktą ir siekia išsikovoti daugiau ekonominių ar materialinių gėrybių. Tai toli gražu ne ta idealioji taika, ape kurią svajojo ir skelbė velionis D. F. Rooseveltas, kuris troško įgyvendinti tautų ir valstybių laisvės ir ly-gybės idėją.

Paryžiaus taikos konferencijoj bus spren-džiami tik daliniai taikos klausimai. Gali-mas daiktas, kad bus susitarta dėl taikos sutarčių su Italija, Rumunija, Vengrija, Bulgarija ir Suomija. Bet ar po šių sutar-čių bus spaudos, sąžinės, tikėjimo ir laisvės

6. Medvilnė (už 100 sv.) 31,65 „ 31,73 „
Per viena savaitę grūdų kaina pakilo 48%, sviesto 25%, jautienos — 39% ir tt.

Rysium su tuo pramonės organizacijų kon-greso (CJO) atstovai prof. sąjungų centrul pasiuntė reikalavimą protesto dėliai suorga-nizuoti vienos dienos streiką prieš kainų kontrolės panaikinimą. Šio kongreso prezidi-umo atstovai pareiškė, kad dėl OPA ir kainų kontrolės panaikinimo kraštą ištiktus nelaimė savo dydžiu prilygsta tai dienai, kada 1941 mt. gruodžio 7 d., karo visai ne-paskelbė, japonai iš pasalių puolė JAV lai-vyną prie Pearl Harbouro.

Daugelis darbininkų ir vartotojų organi-zacijų vadovybių išleido atsisaukimus savo nariams, kad visi susilaikytų nuo nebūtinai reikalingų prekių pirkimo, kol prekių kai-nos sugrįš prie OPA veikimo metu buvusio-jo lygmens.

Kaip š. m. liepos mėn. 5 d. AP agentūra praneša iš Vašingtono, ryšium su maisto produktų kainų kilimu, vyriausybė sustabdė užpirkimus maisto gaminių, kurie pagal numatytą planą turėtų būti siunčiami E-uropos ir Azijos badaujantiems kraštams.

Kokių formų ateityje įgys šis nebesuvaldomas kainų potvynis, yra sunku pasakyti. Svarbu tiksliai vienas klausimas: ar išsilai-kys doleris savo aukštumoje? Liepos 13 d. Stokholmo pinigų biržoje dolerio vertė jau krito: nuo 4,20 šv. kronų ligi 3,60 šv. kr. už dolerį. Jei dolerio vertė kris, nepaliks ir anglų svaras nenukentėjęs. O tas jau gali pakenkti anglosaksų prestižui ir, žinoma, padaryti neigiamos įtakos tarptautinėje poli-tikoje VI. Balsys.

VIENYBININKAI APASTALAUJA

Londonas. Socialistinės vienybės partijos Berlyne vadai Pieckas ir Grothowolis (vie-nas „buvęs“ komunistų, kitas buvęs social-demokratų lyderis) sekmadienį kalbėjo ko-munistų partijos susirinkime Essene, britų zonoje. Pieckas nurodė į tą didelę „demo-kratinę“ pažangą, kurios esą pasiekta rusų zonoje. Dėl Vokietijos ateities sienų jis pa-reiškė, kad rytuose teks pakelti sunkus Hitlerio palikimas ir netekti daug žemių, tačiau vakaruose negalima užleisti nė pėdos savos žemės.

Grothowolis puolė dr. Schumacherį, kuris esąs reakcionierius ir separatistas.

IŠ AUSTRIJOS DP NORI IŠVAŽIUOTI Į JAV

Viena. Iš Vienos pranešama, kad keletas šimtų DP susirinko liepos 17 d. prie UNRRAs emigracijos biuro prašyti pareiškimų.

Jau dabar išrinkta apie 1.600 asmenų, kurie turi pirmenybės teisę išvykti į JAV. būtent: buvę KZ kalinius, prievarta išvežti darbams, žydai, kurie nešiojo Dovydo žvaigždę ir žydai, kurie nacių laikais turėjo slapstyti.

nuo baimės įgyvendyta Suomijoje, Vengri-joje, Bulgarijoje, Bumunijoje, o Lenki-joje, Pabaltijoje? Galima rašyti gražiausias konstitucijas gražiausias sutartis, bet jei de facto krašte viešpatauja teroras, pries-pauda, vis tiek tų tautų gyvenimas lieka nepakęčiamas.

Mūsų, lietuviams, tenka girdėti priekai-štų: jūs amžinai norite karo. Galėtume į šį priekaištą atsakyti: Dieve gink, mes nenorime karo, bet norime teisingos taikos, kuri suteiktų mūsų buvusiai valstybei laisvę ir nepriklausomybę. Des tesiekiami, to, ką Fr. D. Rooseveltas mūsų delegaci-joms pažadėjo ir to, ką H. Trumanas savo 12. punktų paskelbė.

Jei demokratinėje santvarkoje žmogaus laisvė yra laiduota ir branginama, tai val-stybių laisvė yra pats brangiausias idealas. Negi gali ištisos valstybės, milijonai žmo-nių pakeisti priespaudos, diktatūros, žmo-gaus niekinimo ir moralinio žaginimo me-todus. Mes būtume neverti žmogaus vardo, jei nekovotume dėl tokios taikos, kuri ga-rantuoja visoms tautoms ir visoms savo istorijoje buvusioms valstybėms laisvę ir nepriklausomybę.

Taika geros valios žmonėms. O ar mes blogos valios žmonės, jei trokštame tikros taikos, paremtos laisvės, tiesa ir tautų ly-gybe, kuri laiduotų žmonijai ilgametę, pa-stovią taiką. Priespauda ir prievarta įvyk-dyta taika tebūtų tik senojo militarizmo tęsimas ir senosios diktatūrų politikos vai-sius.

Taika be laisvės, ar tai būtų geros valios taika? Stp. Vykintas.

V. Lada-Mocarski

(5)

Trys paskutinės Mussolinio dienos

„Bet kas gi pagaliau ji yra?“ — spyrė Pedro.

„La Petacci“, — atsakė Mussolinis dar tyliau.

Pedro paliko penkiolika partizanų saugoti Mussolinį, o pats nuėjo į Dongo. Ten rotušėje jis ėmė kalbėtis su Claretta Petacci, perduodamas jam Mussolinio žodžius. Iš pradžių Petacci vaizdavo nieko nesuprantančią ir reikė didžiausią nusteibimą, kad dučė galėjęs jai siųsti kokią pranešimą. Tada Pedro tiesiog išdrožė, kad dučė jam viską yra išpasakojęs, ir ji taip pat turėtų juo pasitikėti. Po to Petacci kalbėjosi visai atvirai su Pedru daugiau, negu valandą. Ji papasakojo jam daugelį dalykų iš savo gyvenimo ir apie santykius su dučė. Pasakojimo metu ji dažnai verkė. Matyt, ji norėjo paveikti jaunąjį partizanų šefą. Prieš išeidamas, Pedro ją paklausė, ar neturėtų kokių pageidavimų.

Petacci atsakė, — nežinanti, ką partizanai nori su ja daryti, bet mananti, kad netrukus būtų paleista. Tačiau ji pageidaujanti būti kartu su Mussolinu, net jei tas ir mirtį reikėtų. Ji prašė nugabenti ją pas dučė, kur jis šiuo metu bebūtų. Pedro paaiškino, kad tai kol kas nėra įmanoma, bet kartu pažadėjo dėti visas pastangas ta kryptimi.

Tuoju po pirmos valandos (balandžio 28-tos naktį) Pedro sugrįžo į GERMASIO. Čia jis sužinojo, kad Mussolinis tapo patalpintas vienjoje sargybos būstinės celėje. Dučė gulėjo lovoje, bet nemiegojo. Pedro, atsiprašinędamas už sutrukdyimą, pareiškė, kad jis atvyko pergabenti jį į kitą vietovę; be to, teks subažduoti jo galvą, kad kas pakeičti nepažintų.

Pedro buvo numatęs nugabenti Mussolinį iki Como. Kartu jis bijojo, kad kiti partizanai per klaidą nepalaikytų jo fašistų, išlaisvinusių Mussolinį. Pedro ir Mussolinis nusileido staciū kalnų keliu, einančiu link Dongo. Netoli kaimo, iš anksto sutartoje vietoje, jie rado du automobilius su Claretta Petacci, Pedro štabo šefu „kapitonu Neri“ ir dar vienu partizanų.

Moltrasio, esančio prie Como, kryptimi girdėjosi stiprus susišaudymas. Pedro ir Neri, numatydami, kad toliau važiuoti būtų nesaugu, ėmė tartis, kur galima būtų nugabenti suimtuosius. Neri nupasakojo apie vienišą sodybą, esančią Bonzanigo di Mezzegra kaimelyje, prie Azzano. Jis pats buvo ten praleidęs keletą naktų, besislapstydamas nuo fašistų, ir labai gerai pažinojo sodybos savininkus. Jis buvo visiškai tikras jų patikimumu. Buvo nutarta, kad tai esanti tinkama vieta, ir abu automobiliai grįžo atgal į Azzano, esantį maždaug už 15–20 kilometrų.

6. Paskutinė naktinė

Azzano kaimelyje, kur nuo kryžkelės kyla paprastas kėlelis į Bonzanigo, automobiliai sustojo, ir visi keleiviai išlipo. Mussolinis ir Petacci, lydimi Pedro, Neri ir Pietro, ėjo į sodybą, kur jiems buvo skirta apsisistoti. Kelias kilo į kalną, lijo. Petacci buvo labai nuvargęs, tad einama buvo lėtai. Tarp 2 ir 3 val. ryto pasiekti ūkininko Giacomo de Maria namai. Namų šeimininkas tapo pažadintas. Jis tuoj sutiko priimti sužeistų vo-

Paryžiaus parodai reikia rankdarbių

Kaip bu su istoriniu ir informaciniu skyriumi?

Visi eksponatai UNRRA-os organizuojamai mūsų parodai Paryžiuje turi būti pristatyti į Freiburgą ir čia galutinai sutvarkyti jau rugpjūčio mėnesį. Laiko liko nedaug, bet daug ko dar trūksta. Kaip mus informuoja organizacinis Paryžiaus parodos komitetas (Freiburg im Br., Zasiusstr. 122), jaučiamas didelis dekoratyvinių pirstinių, juostų, nertinių, visokių vašiukais nertų ir kitomis priemonėmis gamintų rankdarbių, tautinių kostiumų, o taip pat gražiųjų mūsų spaudos leidinių trūkumas.

Kad darbas būtų sėkmingesnis, organizacinis komitetas prašo kiekvienoje kolonijoje suorganizuoti **pagelbinius Paryžiaus parodos komitetus**, kurie vietoje galėtų parinkti parodai tinkamų eksponatų, galinčių praturtinti mūsų liaudies meno skyrių. Pagelbiniai komitetai, prisilaikdami ankščiau paskelbtų nurodymų, prašomi tuojau pranešti, kiek ir kokių eksponatų jie yra surinkę. Taip pat praneština

ir asmeninė tokių komitetų sudėtis.

Visi lietuviai privalo suprasti šios parodos svarbą ir prie darbo eiti su nuoširdžia meile.

Organizacinis komitetas nusiskundžia, kad jo kreipimasis parodos reikalais į mūsų visuomenininkus, kultūrininkus ir ekonomistus, ligšiol nerado jokio atgarsio ir dėl to yra pavojaus, kad su istoriniu ir informaciniu skyriumi gali būti visai prastai. Jeigu nebus tinkamos medžiagos, organizacinis komitetas visai atsisakys nuo šio skyriaus. O koks bus dėl to nuostolis, tesprenžia tie, kurie darbą vilkina ir prašomi prie darbo neprisidėti. Organizacinis komitetas dar birželio mėnesį kreipėsi į vyriausias mūsų organizacijas, prašydamas padėti suorganizuoti istorinį ir informacinį skyrių. Tam reikalui organizaciniam komitetui reikalinga atitinkami daviniai ir specialistas istorikas. Tačiau ligšiol nei prašytų davinių gauta, nei istoriko sulaukta.

V. R.

Pagarbos vertos viltėjų pastangos

Lietuvių Tremtinių Bibliografijos įstaiiga, vien tik iš Scheinfeldo lietuvių kolonijos, suregistravo 14 veikalų išleistų 1945 metais, daugiau kaip 1500 puslapių visus sudėjęs. Čia ir J Slavėno parengtos 3 dalyse anglų-lietuvių žodyno (trumpesnio ir platesnio, kuris nebuvo baigtas, ir jo paties medžiaga anglų kalbos mokymuisi (4 dalyse „American Songs“) ir vaizdeliai ir feljetonai, ir Viktoro Kamantausko anglų kalbos gramatika, ir Magd. Mykolaitytės ir Vyt. Mažeikos eilėraščių rinkinys „Po svetimu dangum“ ir t. t.

Amerikiečiai apgyvendino kelias dešimtis lietuvių, ties Regensburgo Hochdorf kaime pr. m. liepos mėn. 4 d. Anglų kalbos kursas lankė 40 žmonių. J. Slavėnas parūpino klausytojams būtiniausios medžiagos. Išleista po 12–30 egz. kiekvieno veikalų, spaudinamo mašinėlė. Leidiniai buvo dalinami veltui, žmonės noriai juos ėmė ir skaitė.

Tai tikrai pagarbos vertos žmonių pastangos, kurie net su nuostoliais sau, stengiasi padėti tautiečiams. Visa spausdinimo darba atliko M. Mikolaitytė ir J. Vaitkus. Reikėjo daug kantrumo ir atsidėjimo tą dalyką po keletą kartų spausdinti...

Dabar Scheinfelde leidžiamos „Žinios“.

R — as.

kiečių šeimą (taip jam buvo pristatyti Mussolinis ir Petacci). Kukli šeimininkė prašė valandėlę palaukti, kol bus sutvarkytas trečiame aukšte esąs kambarys, kuriame miegojo jos abu sūnūs. Pedro paprašė moterį pakloti naujais skalbiniais lovas ir, apskritai, duoti „vokiečiams“ visa, kas turima geriausio. Geroji moterėlė darė viską, kas jai buvo sakoma, visai nenujausdama, kas tie svečiai. Viršų, kambarį Mussolinis nuslėmė bintą nuo savo galvos. Namų savininkas buvo tuo metu kambarį ir jį pažino, bet liko ir toliau ramus, nieko nesakydamas nė savo žmonai. Partizanas, budįs gretimam prieškambarį, užrakinio duris.

(bus daugiau)

LIUBEKE NAUJI VĖJAI?

„Mintys“ įdėtas reportažas apie Liubeką ir apie lietuvių Liubeke pačioj Liubeke parapijoje sukėlė, palyginti, stiprą audrą su gera perkūnų doza anajam „Minties“ rašivai. Tačiau reikia džiaugtis, jog tos audros vėjai įsikverbė ir ten, kur ramiai sau sėdėjo susirinkę rinktiniausieji parapijonys. ... Ir štai jau imamasi kalbėti ir aptarti visas tas negeroves, kurių, kaip ir kitur, apšiai buvo susikaupe. Jei darbai judės tokia inercija, kaip ruošiamasi per pasitarimus pastumėti, Liubekas vėl greit išgarsės be juokų. Siems užsimojimams kiekvieno padoraus lietuvių pareiga ne tik pritarti, bet gi iš širdies ir padirbėti.

Nors tiesioginiai šių eilučių autoriui nerūpi, tačiau vien tik tai teisybės vardan norėčiau atkirsti, jei pavys, tiems ponams, sėdintiems aukštuose postuose, kurie be jokio pagrindo vertė atmatas „Minties“ sąskaiton, teigdami, jog tasai minėtas reportaželis „niekšingai“, „nepagrįstai“ juodinę liubekiečių. Labai gaila, jog tojo kalbėtojo tėbuvo tik epitetais švaistytasi, rimtai nenurodant nei vieno fakto, kur būtų buvę prasilenkta su tikrove. Esu ne tik aš įsitikinęs, bet ir daugelį kalbų iš rimtų žmonių esu girdėjęs, jog „Mintis“ dar perslėvelniai nupasakojo, o apie „nepagrįstumą“ iš viso net netenka kalbėti, juk gražios uniformos dėvėjimas toli gražu neparodo visuomeninės ar kultūrinės veiklos lygi. Tupčioti ir garsiai kalbėti dar neviskas.

Konkrečių faktų šiem teigimams iš tikrųjų netrūksta, tačiau jų neverta kelti viešumon: jie persmulkūs skaitytojams, o liubekiečiai patys jų žino iki valiai. Beje, kaip būdingą liubekiečių „tingėjimo“ pavyzdį norėtusi pavaizduoti tokį faktą. Birželio pabaigoj į Liubeką pirmą kartą atvyko padainuoti mūsų solistė Antanina Dambrauskaitė, jaunasis Baranaukas ir jau nekartą Liubeke girdėtas Būtenas. Koncertui išnuomota gražiausia Liubeko salė. Beje, šios žymiosios dainininkės pasiklausyti iš visų 3000 lietuvių tesusirinko arti 70, ir tai iš jų apie 15 kitų tautų žmonės. Ar čia būta sąmoningo sabotažo ar sąmoningo nesusipratimo — tikrai neaišku.

Tuoj visai nenoriu paneigti tų nuopelnų, kurių yra atsiekę liubekiečiai. Tačiau užsūsti ant suvytusių laurų irgi ne kas. P—a.

Iš mūsų gyvenimo

TOLKAS

— Tolkas (Šlezvigo aps.) lietuvių stovyklos skautų veikla tiek išsiplėtė, kad pasakutiniu metu iš buvusios draugovės liko įsteigta Tolkos skautų vietininkija. Vyr. skautininko įsakymu vietininku paskirtas K. Vaitkevičius.

Prie Tolkos skautų vietininkijos priklauso šie daliniai: 1) 17 D.L.K. Kestucio skautų draugovė (jos draugininkas J. Trečiokas), 2) 208 jaunesniųjų skautų draugovė (draugininkė A. Stankaitė), 3) 209 vyresniųjų skautų atskira skiltis (vadovė V. Stasiukėnė), 4) 210 gen. Žukausko skautų vyčių draugovė (draugininkas J. Martysius) ir 5) Flensburgo Perkūno Dievačio mišri skautų draugovė (draugininkas V. Juras). Išskyrus Flensburgo draugovę, visos veikia Tolkos stovykloje.

— Anglų skautės Flensburge buvo suruošusios trijų dienų vyresniųjų skautų kursus. Iš Tolkos skautų kursuose dalyvavo V. Stasiukėnė ir E. Žaikauskaitė.

— Liepos 7—9 d. netoli Tolkos Breklingo miškelyje Tolkos jaunesniųjų skautų draugovė buvo suruošusi 3 dienų skautų stovyklą, kurią baigdami suruošė laužą su meline programa.

— Martyno Jankaus laikinajam paminklui Flensburgo kapinėse pastatyti, Šlezvigo apskr. lietuviai suaukojo RM 916,50. Grumby stovykla M. Jankui pagerbti savo mokyklos salėje buvo suruošusi atitinkamą paminėjimą. Paskaitą apie garbingąjį aušrininką laikė mokytojas Pr. Lakneris.

— Tolkos stovyklos aikštės viduryje supiltas piliakalnėlis, ant kurio pastatyta Gedimino pilies Vilniuje miniatiūra. Skautų vietininkijos įsteigimo iškilmių proga pilies viršūnėje iškelta lietuviška trispalvė, kuri dabar nuolat ten plėvesuoja.

NAUJAS SKAUTŲ VADŲ PRIEAUGLIS

Norint geriau paruošti skautų vadus, „Aušros“ tūntas Seedorfe suruošė dviejų mėnesių skiltininkų kursus, kuriuos baigė 12 skautų ir 13 skautų. Skiltininkų kursų išleistuvėse dalyvavo vyr. sktn. dr. Čepas ir anglų srities vadeiva sktn. Pauža. Ta pat proga ir neseniai III patyrimo laipsnį išlaikę skautai davė įrodį. Ši dviguba „Aušros“ tunto šventė prasidėjo iškilmingu vėlavos pakėlimu aikštelyje ir pamaldomis stov. bažnytelėje, vėliau stov. d. salėje įvyko skiltininkų kursų baigimo aktas. Baigimo pažymėjimus 25 asmenims išdalijo sktn. Čepas. Jis taip pat užrišo kaklaraiščius įrodį davusiems skautams. Vakare skautai paruošė nuotaikingą programą.

N.

MŪSŲ STOVYKLOJE

Skautai paminėjo Darių ir Girėną

Memmingeno stovyklos skautų vyčių „Dariaus Girėno“ vardo draugovė paminėjo Dariaus ir Girėno žygio ir mirties 13-tąsias metines. Iš ryto visa draugovė, daugelis skautų-čių ir stovyklos gyventojų dalyvavo iškilmingose pamaldose.

Po pietų skautai vyčiai specialioje sueigoje paminėjo Dariaus Girėno žygį o kitą dieną austant 5 skautai vyčiai, miške prie Stabacho, davė įrodį.

DALINĖS PRIEMONĖS

Anglų spaudoje vis dar viena iš svarbiausių temų tebėra Vokietijos ūkiškos vienybės atstatymo klausimas. Šia tema parašytas ir tik ką išėjusio anglų laikraščio „Time“ vedamasis. Laikraštis gvildena pasekmes, jei sovietai atsisakytų vykdyti Potsdamo susitarimus, dėl ūkinio Vokietijos vienybiškumo atstatymo. Pasak laikraščio, sovietams ir toliau liekanti prie savo nusistatymo, vakarų sąjungininkai yra verčiami siekti pusiausvyros savo zonų ūkiškon vienybės sujungimo būdu, nors tai ir neduos lygiai gerų rezultatų, kaip tai duotų visos Vokietijos ūkinio vienybiškumo įgyvendinimas. Tačiau sunkus vakarinių zonų maitinimo buvis dėl Vokietijos duonos aruodo atlikimo sovietams verčia neatidėliojant imtis nors laikinų, dalinių priemonių, kurios vakarinės zonos, bendromis pastangomis, įgalintų daugiau produkuoti ir eksportuoti pramoninių gaminių apmokėjimui už būtinai reikalingo maisto importą. Tat, žinoma, savo ruožtu ves prie daug didesnio pramonės išplėtojimo, kaip tai buvo Vyrtausioje Kontrolės Komisijoje Berlyne sutarta, o tuo pačiu ir prie naujų nesusipratimų.

Austrai teisinasi

Anglų radio žinių tarnyba Austrijai skaitė keletą laiškų, būdingų austrų viešajai nuomonei, dėl atsakingumo už karą. Jų autoriai teigia, jog ne Austrija kalta, kad turėjo kare dalyvauti vokiečių pusėje, o vakarų sąjungininkai, kurie, žinodami Vokietijos planus, leido jai ramiai ginkluotis, sudarinėjo su ja sutartis ir neparėmė Vokietijos grasinamų kraštų nei militariškai, nei moraliskai, kas iš to, kad tada Austrija būtų ginklų pasipriešinus, jei teturėjo kelis tūkstančius silpnai ginkluotos kariuomenės ir vieną lėktuvų eskadrilę. Jos tuo laiku tikrai niekas nebūtų parėmęs. O dabar svetimieji, nei pirštu neprisidėję mūsų interesų apsaugai, drįsta mūs kaltinti ir ieškoti mūsų tarpe nusikaltėlių ir dar nusikaltėlių mums patiems. Kas yra tautai nusikaltę ir kas ne, tegali tik pati tauta spręsti ir tik pati tauta teturi teisę bausti. Ne aukos plėšikas yra kaltas, bet tie, kurie per apsielėdimą su plėšiku elgėsi, kaip su padoriu žmogumi ir, žinodami jo ketinimus, nieko nedarė, kad užbėgtų jiems už akių. Kaip žmogūi taip ir tautai gyvybės išsaugojimui visos priemonės yra leistinos. Kas negali apsaugoti jėga — tas yra priverstas prisitaikyti, o jei ir to neužtenka — pataikauti ir net plėšiko draugą vaidinti. Tie, kurie nekovojo dėl Austrijos, o tik dėl savo interesų, negali kaltinti austrų už nepasipriešinimą okupacijai. Ar reikėjo, ar nereikėjo priešintis, ne jų reikalas spręsti, nes nuo to ne jie nukentėjo, o austrai.

BERLYNO SAVIVALDYBIŲ RINKIMAI

Berlyno komendantūros pranešimu, savivaldybių rinkimai Berlyne numatyti spalio mėn. 20 d. Bus renkama 20 apylinkių tarėjų ir magistrato narių, kurie vėliau išsirinks burmistą. Rinkimuose leista dalyvauti tik keturioms partijoms, būtent: krikščionių demokratinei ūnijai (CDU), socialdemokratų partijai (SPD), liberaliniams demokratams ir socialistinei vienybės partijai, t. y. komunistams (SEP). Ne-partiniams nebūsią leista statyti kandidatų.

Margi trupinėliai

ŠPEKULIANTAS AR ŽIOPLYS

Susirado depisinis pilielis, kuris tylom paslryžo nugriauti esamąją valdžią ir pats jos vieton atsisėsti. Nieko kita nesugalvodamas, jis surašė skundą, kad valdžia pro pirštus žiūrinti į spekuliaciją ar net remianti ją, o surašęs net nepasirašė ir nusiuntė kur nereikia. Skundo autorius nežinomas, jokie spekuliacijos atsitikimai taip pat nežinomi, bet dėl visa ko valdžiai buvo įšakyta išduodant maistą pradurti konservų dėžutes, kad nebūtų jokio pagrindo įtarti, o geresnius produktus suversti į katilą, kad nekiltų jokia pagunda spekuliuoti.

Dabar visa stovykla sprendžia ir neišsprendžia, ar skundėjas yra didžiausias spekuliantas, kuris iš pavydo įtarinėja kitus galint iš jo paveržti amata, arba jis šiaip į skundus įpratęs liguistas žiopylis, kuris kartu su visais dabar gražia pirštus, negalėdamas duodamojo kiauroje dėžutėje maisto suvalgyti, kada nori. Taikė vienur, o pataikė kitur. (k. plė.)

JUGOSLAVIJOS EKSKARALIUS

PETRAS PARYŽIUJE

Paryžius. Buvęs Jugoslavijos karalius Petras buvo atvykęs incognito į Paryžių. Policijos prefektūra atsisakė ką nors pasakyti apie jo kelionės tikslą.

KARIAI GLOBOJA VOKIEČIŲ VAIKUS

Britų zonoje anglų karių pastangomis ir lėšomis suorganizuota keletas poilsio namų vokiečių vaikams. Tuose namuose vaikai gauna 2.300 kal. dienoje ir turi puikią globą ir gerą medicinos priežiūrą.

SUJUNGĖ 2 PROVINCIJAS

Anglų okupacinė valdžia Vokietijai sujungė savo zonos iki šiol atskirai valdomas provincijas: šiaur. Pareinę ir Vestfaliją. Sujungimas motyvuojamas administravimo palengvinimo ir administracinių kaštų sumažinimo reikalu.

MŪSŲ SKAITYTOJŲ IR PLATINTOJŲ DĖMESIUI

Pranešame gerb. skaitytojui ir platintojui dėmesiu, kad rugpjūčio mėn. išleidžiamas „Minties“ literatūros, meno ir mokslo žurnalas. Jis bus 48 psl (pusė „Minties“ dienraščio formato). Mėnesinė kaina 4 Rm, atskiras Nr. 2 Rm.

Platintojus prašome skubiai pranešti, kiek egzempliorių žurnalo užsisakoma. „Minties“ redakcija ir administracija.

Mintis

Thought • Lithuanian Daily Newspaper • Permitted by UNRRA Team 155 • Atsakingasis redaktorius J. Vasaitis • Eina kasdien be šventadienių • Memmingenas, Airport, Baltic Camp • Prenumerata mėn 10 RM • Atskiras numeris 40 pf. • 07-91.92 „MINTIS“ Druck der Druckerei- und Verlags-genossen-schaft a. G. m. b. H., Memmingen (Bayern).